

ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРИФЕРІЙНОЇ ЗОНИ НОМІНАТИВНОГО КОНЦЕПТУ *WORD*

Смаглій Валерія Михайлівна

кандидат філологічних наук,

завідувач кафедри філології

Одеського національного морського університету

вул. Мечникова 34, м. Одеса, Україна

Досліджувані у вибірці фахові словники і енциклопедії, на матеріалі яких вибудовуємо номінативне поле концепту *WORD*, свідчать про те, що периферійний шар номінативного поля концепту варіює від словника до словника. Периферійну зону номінативного поля концепту членуємо на ближню і дальню периферію. До ближньої периферії відносяться номінативні одиниці, на які є посилання в усіх ядерних статтях. Це так звані спільні посилання. Дальню периферію утворюють так звані індивідуальні посилання. Це номінативні одиниці (виділені шрифтом у якості посилання), які теж зафіксовані в ядерних статтях *word*, але які не співпадають в різних довідникових джерелах. Користувач фахових наукових довідників і словників повинен володіти певними (і не маленькими) знаннями в царині лінгвістики, щоб не загубитись у запропонованому йому розмаїтті позицій і трактувань того чи того лінгвального феномену і обрати певну лінію власного розуміння термінів, зафіксованих у спеціальних джерелах. Безсумнівний інтерес представляє порівняння наукової і наївної картин світу, як вони відбиті у фахових і загальних словниках англійської мови. У різних лексикографічних джерелах кожен із заторкуваних термінів «мерехтить» різними трактуваннями, відсилає читача лексикографічного джерела до свого набору дотичних термінів. Через розгалужену систему перехресних посилань ризомний принцип побудови номінативного поля концепту спонукає читача до мандрування від однієї словникової статті до іншої. Складання цілісної і чіткої картини ще більше ускладнюється розбіжностями різних трактовок єдиного феномену різними науковцями. Щоправда більшість внутрішніх і тим більше зовнішніх посилань не перетинаються між собою у сегменті *WORD* теоретичного поля лінгвістики. Натомість вони радіально розходяться у різні боки від своїх відправних точок і пропонують користувачеві дуже широке полотно, сплетене із дуже різних теорій, поглядів, позицій. Концепт *WORD* обертається безліччю своїх граней.

Ключові слова: сема, лексема, морфема, номінативний концепт, периферійна зона.

Постановка проблеми в загальному вигляді та обґрунтування її актуальності. Кожний сектор номінативного поля концепту (наразі розглядаємо сектор *WORD*) є певним *кластером статей* із радіальним принципом своєї структури, дуже щільним у центрі (ядрі) і що менш щільним, що далі від центру: у ядерну зону входять всі аналізовані лексикографічні статті *word*, у зоні ближньої периферії номенклатура вокабул не дуже велика, але спільна для всіх ядерних статей, у зоні дальньої периферії номенклатура в багато разів осяжніше, ніж у ближній, але є індивідуальною за переліком статей, до яких «тягнуться ниточки» посилань із ядра (всю периферію поля складають посилання *першого ступеню*, тобто статті, до яких ниточки посилань тягнуться безпосередньо із *материнської* ядерної статті *word*). Маргінальна зона поля вміщує статті *другого ступеню* посилання (це статті, до яких переадресували користувача у статтях *першого ступеню* посилання, себто тих, що знаходяться у периферійній зоні і які в цьому разі самі перетворюються на *материнські* статті). Сюди ж до маргінальної зони належне зовнішні посилання (*References* і т.п.), оскільки вони адресують користувача до самостійних наукових публікацій.

Формулювання мети і завдань статті. За межі ядра, периферії і маргінальної зони номінативного поля, що вивчається, звичайно, тягнуться нові і нові ниточки посилань, що пропонують користувачеві теоретично безкінечну подорож по словниковим статтям від однієї одиниці вокабуляру до іншої. В результаті дослідник опиняється перед безкінечною мережею, так би мовити «ризоною інформаційних чарунок», що об'єднуються у різні конфігурації кластерів навколо певної словникової одиниці. Вибір такої одиниці як ядерної повною мірою залежить від дослідника і завдань, що перед ним постають. Ми наразі продовжуємо аналіз кластеру словникових одиниць із ядерною одиницею *word*.

Виклад основного матеріалу дослідження. Досліджувані у виборці фахові словники і енциклопедії, на матеріалі яких вибудовуємо номінативне поле концепту *WORD*, свідчать, що периферійний шар номінативного поля концепту варіює від словника до словника. В двох із чотирьох його немає взагалі (у цих джерелах відсутні будь-які посилання) у решти двох цей шар складає від 9 до 48 номінативних одиниць. Із цих джерел виокремлюємо *спільні* для них внутрішні посилання. Під цим розуміємо внутрішні поси-

ланья, що дублюються в словникових статтях **word** різних фахових джерел. Серед номенклатури внутрішніх посилань таких *спільних* посилань нараховуємо 5. Вважаємо, що саме вони і складають *ближню периферію* номінативного поля концепту **WORD**, оскільки саме ці одиниці виявились важливими для розуміння феномену слова, на яке б теоретичне тло не спиралось укладачі відповідних енциклопедій. В досліджуваних словниках *спільними* виявились посилання на такі одиниці: *inflection, lexeme, morpheme, pause, word-formation*. Таким чином, номенклатура *ближньої периферії* номінативного поля концепту **WORD** складається саме із цих лексичних одиниць, які у вокабулярах своїх словників зафіксовані як заголовні вокабули відповідних тлумачних статей. Інакше кажучи, ядро і ближня периферія номінативного поля **WORD** представляє собою конгломерат ядерних статей і тих *посилочних* статей, до яких «тягнуться однакові ниточки» із різних *материнських* ядерних статей. Сукупно у цей конгломерат входять 4 ядерні *статті* і 10 відсилочних *статей*. За кількістю *вокабул* **ядро і ближня периферія** мають 1 ядерну *вокабулу word* (4 статті вибірки) і 5 відсилочних *вокабул* із спільних посилань *inflection, lexeme, morpheme, pause, word-formation* (сукупно 10 статей у двох словниках).

Номінативна одиниця *inflection*. Не заглиблюючись у тонкощі лінгвального трактування феномену *inflection*, які викладені у кожній із двох статей (в словниках Crystal і Routledge), звернімо увагу на модус розвитку пізнавального процесу, яким слідує читач фахового довідника. Йому пропонують *кілька* підходів до розуміння дефінованого поняття, кожен із яких відрізняється від решти. Наприклад, *in traditional (prelinguistic) grammatical studies...; in earlier GB and certain other theories...; in government-binding theory the term is used...; in more recent studies on word syntax...* На розгляд користувача пропонуються трактування поняття *inflection* в межах: *традиційної*, або як її тут визначають *прелінгвістичної* граматики, в *попередніх* граматичних теоріях *Великої Британії*, в теорії *government-binding*, в сучасних розвідках по *словесному синтаксису*. При цьому в текстах *посилочних* статей знову зустрічаємо сигнали дискусійності стосовно різних теоретичних положень, наприклад: *distinction in function... has been subject to doubt; the categories are not clear-cut*. Тобто читачеві пропонується певне *віяло* трактувань, феномен демонструється із різних боків, крім того уточнюється, як проявляє себе дефінований феномен у інших, ніж англійська, мовах: *in languages such as Latin, Greek and Arabic...; in English inflection can occur in different morphological forms VS in other languages (e.g. Greek, Latin, Gothic) reduplication is used...* *Посилочні* статті *inflection*, своєю чергою, містять власний набір внутрішніх і зовнішніх посилань (перетворюючись у цьому випадку на *материн-*

ські статті). У кожній статті є власний набір *індивідуальних* внутрішніх посилань. Єдиним *спільним* для цих двох статей посиланням є *paradigm*. Решта посилань (а їх загалом чимало: 10 посилань в Routledge і 33 в Енциклопедії Д.Кристалла) відправляють читача до поглиблення розуміння *різних* складових феномену *inflection* і дотичних до нього феноменів. Крім того в розпорядженні користувача енциклопедії Routledge є перелік із 5 зовнішніх посилань у вигляді References, які містять точні бібліографічні данні 5 наукових джерел із розглядуваної проблематики. Зміст цих публікацій розташований вже у маргінальній зоні номінативного поля концепту **WORD**, на його зовнішніх межах, розмиваючи ці межі. Підсумовуючи, укажемо на варіативність, «переливчатість» картини світу, як вона вибудовується у науково-фаховому представленні. У *різних* лексикографічних джерелах кожен із заторкуваних термінів «мерехтить» *різними* трактуваннями, відсилає читача лексикографічного джерела до *свого* набору дотичних термінів. Через розгалужену систему перехресних посилань *різномний принцип* побудови номінативного поля концепту спонукає читача до мандрювання від однієї словникової статті до іншої. Складання цілісної і чіткої картини ще більше ускладнюється розбіжностями *різних* трактовок єдиного феномену *різними* науковцями.

Користувач фахових наукових довідників і словників повинен володіти певними (і не маленькими) знаннями в царині лінгвістики, щоб не загубитись у запропонованому йому розмаїтті позицій і трактувань того чи того лінгвального феномену і обрати певну лінію власного розуміння термінів, зафіксованих у спеціальних джерелах. Безсумнівний інтерес представляє порівняння *наукової* і *наївної* картин світу, як вони відбиті у фахових і загальних словниках англійської мови. Словникова вокабула *inflection* у фахових джерелах щойно була розглянута. Було зауважено розмаїття теоретичних підходів до кваліфікації відповідного лінгвального феномену. Попри указане розмаїття, статті не згадують ще одне значення цього слова, про яке нагадує *не фахова* лексикографія. Слово *inflection*, згідно загальномовних словників, має ще одне *лінгвістичне* (точніше *фонологічне*) значення – *модуляція голосу* "change in pitch or loudness of the voice; alteration in pitch or tone of the voice, e.g. she spoke slowly and without inflection". Фахові джерела такого значення цього терміну не реєструють. Отже констатуємо певну *лакунарність наукової картини світу у порівнянні із наївною*, звичайно йдеться тільки про той фрагмент КС, який стосується розуміння поняття *word* і дотичних до нього понять. Принагідно згадаємо і про лакунарність наукової КС у аспекті ігнорування в ній 11 із 12 семем ядерної лексеми **word**, що фіксуються у наївній КС, про що йшлося вище. Продовжуючи аналіз *ближньої периферії* номінативного поля **WORD**, перехо-

димо до наступного спільного посилання, присутнього в дефініційних статтях *word* – це *lexeme*, наприклад: ...*walk, walks, walking. The underlying word unit is often referred to as a lexeme* (Crystal), *concepts like... lexeme* (Routledge). Від графічно виділеного в *материнській* статті *word* слова *lexeme* «тягнеться ниточка» до окремої, *посилочної* словникової статті із заголовною вокабулою *lexeme*. Д. Кристал трактує значення терміну *lexeme*, виходячи із постулату, що лексеми – це одиниці, які реєструються в словниках як окремі статті (*lexemes are units which are conventionally listed in dictionaries as separate entries*), він стверджує, що створення терміну *лексема* було мотивовано пошуком підходящого терміну для обговорення словникового складу мови (*original motivation was to devise an appropriate term for discussing a language's vocabulary*). Словник Crystal постулює статус *лексеми* як «абстрактної одиниці, що лежить в основі набору граматичних варіантів» [*the lexeme is postulated as the abstract unit underlying such sets of grammatical variants as walk, walks, walked, or big, bigger, biggest*]. При цьому Девід Кристал розширює перелік понять, що підпадають під значення *лексема*, і додає до граматичних форм слова, в основі якого лежить абстрактна одиниця *лексема*, також і ідіоми, синонімічні відповідному слову: *idiomatic phrases are also considered lexemic, e.g. kick the bucket (= "die")*. Натомість Routledge, на відміну від Д. Кристала, не поширює, а навпаки звужує межі *лексеми*, оскільки пояснює, що вона як абстрактна одиниця лексикону може реалізовуватись, по-перше, в різних граматичних формах, а по-друге, бути складовою іншої *лексеми*, зводячи у цьому випадку *лексеми* до статусу *кореневої морфемі*: *lexeme* [basic abstract unit of the lexicon which may be (1) realized in different grammatical forms such as *write* in *writes, wrote, written*. (2) A lexeme may also be a part of another lexeme, e.g. *writer*]. Обидва фахові джерела вказують на абстрактність *лексеми*, її можливість реалізуватись лише у наборі граматичних варіантів (наприклад, часових форм дієслова, ступенів порівняння прикметників тощо). Межі *лексеми* трактуються по-різному: від морфемі до ідіоматичного виразу. Користувачеві фахових словникових джерел, про які йдеться, пропонується для розширення свого теоретичного базису взагалі (і знань про *лексеми* зокрема) звернутись ще до інших статей, номенклатура яких (у цих словниках) зовсім різна. Кристал пропонує, зокрема, почитати статті про семантичну систему, про мову, про рівні мови, про слово (відповідні внутрішні посилання: *semantic system, language, levels, word*). Routledge своїми внутрішніми посиланнями пропонує інше теоретичне тло. Тут користувача відсилають до статті про опозицію *langue VS parole*, тут містяться посилання на статтю *lexicon* і статтю *morphology*. Спільних внутрішніх посилань в двох статтях *lexeme* немає. Порівнюючи наукову і наївну кар-

тину світу, звернімося до загальномовних словників англійської мови. Не фахове трактування номінативної одиниці *lexeme* є чітким і лапідарним, воно обмежується констатацією її як базової лексичної (значеннєвої) одиниці мови, яка зареєстрована у словнику і має різні форми: a fundamental unit of the lexicon of a language; a meaningful linguistic unit that is an item in the vocabulary of a language. *Find, finds, found, and finding* are forms of the English lexeme *find*. Аналізуючи дефініційну статтю *lexeme*, що входить у зону близької периферії англійського номінативного поля концепту **WORD**, уважаємо за доцільне відрефлектувати факт доволі значного розходження між позиціями представників англосаксонського і україно-російського лінгвістичного дискурсу в розумінні поняття *лексема*. Наразі маємо на увазі питання смислової негомogeneousності *лексеми*, передусім, звичайно, полісемантичної *лексеми*. Як свідчить наведений перелік дефініційних статей, в англійських словниках ніяким чином не згадується факт наявності в межах однієї словникової одиниці – *лексеми* – кількох її значень (*лексико-семантичних варіантів*, або *семем*). Але різні, іноді чисельні, значення багатозначного слова, зафіксованого в словнику, добре усвідомлюються носіями мови. Дієслова *walk, write, find* згадувались як ілюстрації у вище наведених дефініціях *lexeme* [a unit of meaning incorporating all the grammatical variations], але кожне із цих дієслів, звичайно, сприймається і як комплекс кількох різних значень, або *лексичних варіацій*:

walk [move over a surface by taking steps with the feet at a pace slower than a run // conduct oneself or behave in a particular manner; live // be released from suspicion or from a charge // appear as a supernatural being // be in constant motion];

write [mark (letters, words, or other symbols) on a surface with a pen, pencil, or similar implement // compose, write, and send (a letter) to someone // compose a text for publication // underwrite (an insurance policy)];

find [discover by chance or unexpectedly // identify (something) as being present // reach or arrive at by a natural or normal process].

Проте англійські фахові словники жодним чином не коментують таку *семантичну* варіативність. Представник української лінгвістики В. Левицький писав: «Носії мови відчують зв'язок між окремими значеннями слова, сприймають сукупність цих значень не як різні слова, а як варіанти певного цілісного лексико-семантичного комплексу». Щоправда, вчений не використовував термін *лексема*, ведучи мову про семантику *багатозначного слова*, і казав, що «окреме значення багатозначного слова – це *семема*». «В словниках дефініціях *семемі* (окремі значення слова) виокремлюються за допомогою спеціальних символів, наприклад, арабських чисел, що відмежовують одну 'рубрику' від другої». *Лексема* – абстрагована одиниця лексичного рівня системи мови

в сукупності всіх лексико-семантичних варіантів, яка характеризується формально-граматичною й семантичною єдністю [3, 67]. Семантична єдність лексеми полягає в наявності певного смислового зв'язку між лексико-семантичними варіантами – окремими значеннями в межах лексеми. Термін був уведений О.Пешковським у 1918 р. Термін *лексема* вживається в україністиці переважно в одному значенні, хоч у зарубіжному мовознавстві наявні й інші: лексема як абстрактна одиниця словника на противагу слову як її реалізації в мовленні (фр. лінгвістика), лексема як повнозначний елемент, на відміну від службового – морфеми [5, 96]. Російськомовні фахові джерела також зазначають як формальну, так і семантичну варіантність лексеми. Словник лінгвістичних термінів пише: *Лексема* – словникова одиниця, яку розглядають у всій сукупності її співвідносних і взаємопов'язаних між собою форм і значень. Лексема характеризується формальною і змістовою цілісністю, детально зупиняється на співвідношенні понять і термінів *слово*, *лексема*, *словоформа* і *лексико-семантичний варіант*: при збереженні єдності поняття *слово* термін *лексема* надає можливість розмежувати його парадигматичні якості (і тоді використовується термін *лексема*) і його синтагматичні якості (в цьому випадку використовується термін *словоформа*) [1; 2: 7]. *Лексико-семантичні варіанти* розрізняються тільки за змістом і не вважаються окремими *лексемами*, а утворюють єдину систему «підзначень» (*лексико-семантичних варіантів*) у даній лексемі (ЛЭС). Стаття також наголошує на частиномовній гомогенності лексеми: Приналежність до однієї частини мови диференціює мовні утворення за категорією конверсії як різні *лексеми*. Отже обидві грані лексеми як мовної одиниці – її граматична і семантична складові – дефінуються в українських і російських фахових джерелах значно ретельніше, ніж в англомовних, де передусім акцентується формально-граматична складова лексеми. Із чого робимо висновок, що розмаїття *цілісної наукової картини світу* (якщо розглядати її у концептуальному вимірі) породжується також за рахунок багатогранності різних *національних* шкіл із відповідного фаху, в нашому випадку лінгвістичного. Англомовні і україно-російсько мовні фахові джерела у сукупності творять когнітивний вимір відповідного фрагменту наукової картини світу, який відзначається багатством, багатогранністю і глибиною розуміння феномену *word*.

Повертаючись до лексикографічної презентації вокабули *lexeme*, яка входить до *ближньої периферії* вербального поля *word*, резюмуємо, що словникові статті *lexeme* є відносно невеликими за обсягом: Routledge містить 80 слововжитків, Crystal – 98 сл. В статтях реєструємо тільки внутрішні посилання: їх налічується 5 у статті Routledge (*lexicon, langue, langue VS parole, morphology, word formation*), в статті

Crystal їх вдвічі більше – 10 (*linguist, distinctive unit, semantic system, language, orthographic, phonological, grammatical, lexical level, variants, idiomatic*). При цьому *спільних* посилань немає. Це означає, що кожне із джерел орієнтує користувача на власне теоретичне розуміння дефінованої одиниці, на власні тлумачення дотичних понять. Сукупно статті, до яких відсилають внутрішні текстові посилання (нагадаємо, їх нараховується 15), ще більше розширюють номінативне поле концепту **WORD**, утворюючи *маргінальну зону* поля, розмиваючи його зовнішні межі за рахунок все нових парцел лексикографічно зафіксованих знань про феномен *слова* і всього, що його оточує. Ще більш показово у такому аспекті є наступна за алфавітом вокабула *ближньої периферії* вербального поля **WORD**, номінативна одиниця *morpheme*. Дві *посилочні* словникові статті, до яких скеровують внутрішні посилання у дефініціях *материнських* статей *word*, є найдовшими у цій виборці. Словникова стаття із заголовним словом *morpheme* в Crystal налічує 582 слововжитки, містить 19 посилань, із яких 1 *зовнішнє* і 18 *внутрішніх*, серед яких 4 *спільні* посилання, тобто такі, що співпадають із внутрішніми посиланнями аналогічної вокабули у іншому словнику нашої вибірки. Стаття в Routledge ще довше: її обсяг дорівнює 673 слововжиткам, в ній міститься 27 посилань, з яких 6 *зовнішніх*, 21 *внутрішнє*, із їх числа, нагадаємо, 4 *спільні* посилання. До *спільних* посилань потрапили такі одиниці, як *morphology, root, affix* і сама ядерна одиниця *word*. Як бачимо, дефініційні *ланцюжки* від *материнської* статті до *посилочної* статті іноді замикаються у *коло*: для уточнення розуміння *word* словники відправляли користувача до статті *morpheme*, а звідти його знову відправляють, зокрема, і до статті *word*. Щоправда більшість внутрішніх і тим більше зовнішніх посилань не перетинаються між собою у сегменті **WORD** теоретичного поля лінгвістики. Натомість вони радіально розходяться у різні боки від своїх відправних точок і пропонують користувачеві дуже широке полотно, сплетене із дуже різних теорій, поглядів, позицій. Концепт **WORD** обертається безліччю своїх граней. Решта *спільних* посилань в межах дефініційних статей *morpheme – morphology, root, affix* – достатньо прогнозовані, оскільки вбудовують *морфему* у структуру наукового знання – *морфологію* і указують на підпорядковані *морфемі* мовні одиниці – *корінь* і *афікс*.

Нагадаємо, що у зоні *ближньої периферії* кожна із *посилочних* статей *morpheme*, своєю чергою стає *материнською* статтею, пропонуючи ниточки до власних *посилочних* статей (II ступеню посилання), окремі із них виявляються спільними (про них щойно йшла мова), решта є індивідуальними, разом вони відходять до *маргінальної зони* поля **WORD**.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Розташовані у маргінальній зоні

вокабули *внутрішніх* посилань від *материнської* статті *morpheme* надають можливість поширити теоретичні знання користувача, якщо той звернеться до відповідних окремих статей цього ж самого джерела. Він може уточнити значення термінів *allomorph*, *prefix*, *basis*, *semi morpheme*, *portmanteau morpheme*. Співвідношення термі-

нів *syllable*, *phoneme*, *morpheme* пояснюється в статті Routledge і може бути далі уточнено у разі звернення до відповідних вокабул, на які посилається (через шрифтовий акцент) стаття. Вищесказане ілюструє безкінечність і принципову відсутність чіткої зовнішньої межі номінативного поля концепту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Козлова Л.А. Отражение этнокультурных особенностей менталитета в синтаксических категориях агентивности/неагентивности (на материале английского и русского языков). *Человек. Язык. Культура: сборник научных статей, посвященных 60-летию юбилею проф. В.И. Карасика: в 2-х частях*. Киев: Издат.дом Д.Бураго, 2013. Изд. 2-е испр. Часть 1. С. 532–538.
2. Кубрякова Е.С. Особенности речевой деятельности и проблемы внутреннего лексикона. Человеческий фактор в языке. *Язык и картина мира*. М.: Наука, 1991. С. 141–172.
3. Кубрякова Е. С. Язык и знание: На пути получения знаний о языке: Части речи с когнитивной точки зрения. Роль языка в познании мира Рос. Академия наук. Ин-т языкознания. М.: Языки славянской культуры, 2004. 560 с.
4. Попова З. Д., Стернин И. А. Когнитивная лингвистика. М.: АСТ: Восток-Запад, 2007. 314 с.
5. Теркулов В.И. Части речи и тождество номинатемы. *Человек. Язык. Культура: сборник научных статей, посвященных 60-летию юбилею проф. В.И.Карасика: в 2-х частях*. Киев: Издат.дом Д.Бураго, 2013. Изд. 2-е испр. Часть 1. С. 25–31.
6. Швачко С.А. Диахроническая память слов. *Человек. Язык. Культура: сборник научных статей, посвященных 60-летию юбилею проф. В.И.Карасика: в 2-х частях*. Киев: Издат.дом Д.Бураго, 2013. Изд. 2-е испр. Часть 1. С. 166–173.
7. Biber D. et al. *Longman Grammar of Spoken and Written English* Forword by K. Quirk. Lnd.: Pearson Education Ltd, 1999. 1204 p.
8. Chafe W. *Discourse, Consciousness, and Time*. Chicago, Lnd: University of Chicago Press, 1994. 327 p.
9. Langacker R.W. *Concept, image and symbol: The cognitive basis of grammar*. Berlin. 1991.

REFERENCES

1. Kozlova L.A. (2013) Otrazhenie etnokulturnyih osobennostey mentaliteta v sintaksicheskikh kategoriayah agentivnosti/neagentivnosti (na materiale angliyskogo i russkogo yazykov). [Reflection of the ethnocultural peculiarities of the mentality in the syntactic categories of agentivity / non-agentivity (on the material of the English and Russian languages)]. *Chelovek. Yazyk. Kultura: sbornik nauchnyih statey, posvyaschennyih 60-letnemu yubileyu prof. V.I. Karasika: v 2-h chastyakh*. – Kiev: Izdat.dom D. Burago, 2013. Izd. 2-e ispr. Chast 1. S. 532–538. [in Russian]
2. Kubryakova E.S. (1991) Osobennosti rechevoy deyatelnosti i problemy vnutrennego leksikona [The peculiarities of speech activity and problems of inner vocabulary] *Chelovecheskiy faktor v yazyike. Yazyk i kartina mira*. М.: Nauka. S. 141–172. [in Russian]
3. Kubryakova E. S. (2004) Yazyk i znanie [Language and knowledge]: Na puti polucheniya znaniy o yazyike: Chasti rechi s kognitivnoy tochki zreniya. Rol yazyika v poznanii mira Ros. Akademiya nauk. In-t yazyikoznaniya. М.: Yazyiki slavyanskoj kulturyi. 560 s. [in Russian]
4. Popova Z. D., Sternin I. A. (2007) Kognitivnaya lingvistika. [Cognitive Linguistics] – М.: AST: Vostok-Zapad. 314 s. [in Russian]
5. Terkulov V.I. (2013) Chasti rechi i tozhdestvo nominatemyi. [Parts of speech and nominateme identity] *Chelovek. Yazyk. Kultura: sbornik nauchnyih statey, posvyaschennyih 60-letnemu yubileyu prof. V.I. Karasika: v 2-h chastyakh*. Kiev: Izdat.dom D. Burago. Izd. 2-e ispr. Chast 1. S. 25–31. [in Russian]
6. Shvachko S.A. (2013) Diahronicheskaya pamyat slov.[Diachronical word memory] *Chelovek. Yazyk. Kultura: sbornik nauchnyih statey, posvyaschennyih 60-letnemu yubileyu prof. V.I. Karasika: v 2-h chastyakh*. – Kiev: Izdat.dom D.Burago. Izd. 2-e ispr. Chast 1. S.166–173. [in Russian]
7. Biber D. et al. (1999) *Longman Grammar of Spoken and Written English* Forword by K. Quirk. Lnd.: Pearson Education Ltd. 1204 p. [in English]
8. Chafe W. *Discourse, Consciousness (1994), and Time*. Chicago, Lnd: University of Chicago Press 327 p. [in English]
9. Langacker R.W.(1991) *Concept, image and symbol: The cognitive basis of grammar*. Berlin. [in English]

МАТЕРІАЛ ДОСЛІДЖЕННЯ

10. Online Cambridge dictionary. URL: <http://dictionary.cambridge.org/dictionary/>
11. Online Webster dictionary. URL: <https://www.merriam-webster.com/>
12. Online Macmillan dictionary URL: <http://www.macmillandictionary.com/>
13. Online Oxford dictionary URL: <https://en.oxforddictionaries.com/>
14. The American Heritage Dictionary of the English Language, Fifth Edition copyright 2017 by Houghton Mifflin Harcourt Publishing Company. URL: <https://ahdictionary.com/word/search.html>

THE RESEARCH OF THE PERIPHERAL ZONE OF THE WORD NOMINATIVE CONCEPT

Smaglii Valeriia Mykhaylivna

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Head of the Philology department
Odessa National Maritime University
Mechnikov str., 34, Odesa, Ukraine*

The researched vocabularies and encyclopedias studied in the sample, on the basis of which we construct the nominative field of the WORD concept, show that the peripheral layer of the nominative field of the concept varies from dictionary to dictionary. The peripheral zone of the nominal field of the concept is divided into the near and far periphery. The near periphery includes nominative units referenced in all nuclear articles. These are so-called shared links. The distant periphery is formed by so-called individual links. These are nominative units (in front as a reference) that are also fixed in the word nuclear articles but do not match the various reference sources. The user of professional scientific directories and dictionaries must possess some (and not small) knowledge in the field of linguistics, so as not to get lost in the variety of positions and interpretations of this or that lingual phenomenon offered to him and to choose a certain line of his own understanding of terms fixed in special sources. The comparison of scientific and naive pictures of the world as they are reflected in professional and common English dictionaries is of particular interest. In different lexicographic sources, each of the affected terms "flickers" with different interpretations, sends the reader of the lexicographic source to its set of tangible terms. Through an extensive cross-referencing system, the distinct principle of constructing the concept's nominative field compels the reader to travel from one vocabulary to another. Drawing up a coherent and clear picture is further complicated by the divergence of different interpretations of a single phenomenon by different scholars. However, most internal and even more external links do not intersect in the WORD segment of the theoretical field of linguistics. Instead, they diverge radically in different directions from their starting points and offer the user a very wide canvas, woven from very different theories, views, positions. The WORD concept spins many facets.

Key words: *seme, lexeme, morpheme, nominative concept, peripheral zone.*